

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 116/2021
18.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Радмиле Драгичевић Дичић, председника већа, Радослава Петровића, Биљане Синановић, Дубравке Дамјановић и Драгомира Милојевића, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Живорада Радивојевића и др., због кривичног дела недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја у саизвршилаштву из члана 348. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Живорада Радивојевића, адвоката Милоша Андријашевића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Чачку К 5/20 од 13.03.2020. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 424/20 од 03.09.2020. године, у седници већа одржаној дана 18.02.2021. године, једногласно је донео:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Живорада Радивојевића, адвоката Милоша Андријашевића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Чачку К 5/20 од 13.03.2020. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 424/20 од 03.09.2020. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Чачку К 5/20 од 13.03.2020. године, између осталог, окривљени Живорад Радивојевић оглашен је кривим због кривичног дела недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја у саизвршилаштву из члана 348. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика па је осуђен на казну затвора у трајању од 3 године у коју му се има урачунати време проведено у притвору, почев од 06.11.2015. године до 28.04.2016. године, а коју казну ће издржати по правноснажности пресуде.

Истом пресудом, поред осталог, окривљеном Живораду Радивојевићу је на основу члана 348. став 6. у вези члана 87. Кривичног законика изречена мера безбедности одузимање предмета, ближе наведених и означених у изреци правноснажне пресуде и окривљени су обавезани да суду на име паушалног износа плате по 20.000,00 динара, а на

име осталих трошкова кривичног поступка износ од по 5.000,00 динара, на начин одређен у изреци пресуде, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 424/20 од 03.09.2020. године одбијене су као неосноване жалбе бранилаца окривљених Живорада Радивојевића и АА и првостепена пресуда, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног Живорада Радивојевића, адвокат Милош Андријашевић због повреде закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП и повреде члана 33. Кривичног законика, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев као основан и укине побијане правноснажне пресуде и предмет врати на поновно суђење или да исте преиначи и окривљеног ослободи од оптужбе.

Врховни касациони суд је на основу члана 488. став 1. ЗКП доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, па је у седници већа коју је одржао без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног сматрајући да њихово присуство у смислу члана 488. став 2. ЗКП није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је поднет захтев за заштиту законитости и након оцене навода у захтеву нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Живорада Радивојевића, је неоснован.

Истичући битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438 став 1. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног у поднетом захтеву наводи да је у конкретном случају кривични поступак, који је окончан доношењем побијаних пресуда, вођен по оптужници ВЈТ у Чачку Кт 39/18 од 05.09. 2018. године, којом је окривљеном на терет стављено исто дело за које је према окривљеном Живораду Радивојевићу, наредбом тужиоца за организовани криминал Кти 33/15 од 19.06.2018. године обустављена истрага због недостатка доказа за оптужење. Према ставу одбране, у конкретном случају повређено је начело *ne bis in idem*, имајући у виду да ни у оптужници, ни у поступку који је претходио доношењу побијаних пресуда нису наведени нови докази, у односу на доказе изведене у поступку пред Тужилаштвом за организовани криминал, већ је ВЈТ у Чачку поново покренуло правноснажно окончан поступак са истим чињеничним наводима и истим доказним предлозима.

Изнети наводи браниоца окривљеног, од стране Врховног касационог суда, су оцењени као неосновани.

Из списка предмета произилази да је наредбом Тужилаштва за организовани криминал Кти 33/15 од 19.06.2018. године, поред осталих, према окривљеном Живораду Радивојевићу, обустављена истрага због постојања основане сумње да је извршио

кривично дело удруживање ради вршења кривичних дела из члана 346. став 2. Кривичног законика и кривично дело недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја у саизвршилаштву из члана 348. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика, покренута наредбом о спровођењу истраге Тужилаштва за организовани криминал Кти 33/15 од 07.11.2015. године и проширена наредбом о проширењу истраге Тужилаштва за организовани криминал Кти 33/15 од 29.01.2016. године, јер нема довољно доказа за оптужење.

Из списка надаље произилази да је након тога, против окривљеног Живорада Радивојевића вођен кривични поступак по оптужници Вишег јавног тужиоца у Чачку Кт 39/18 од 05.09.2018. године (прецизирана поднеском од 13.03.2020. године), због кривичног дела недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја у саизвршилаштву из члана 348. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика и кривичног дела неовлашћено држање опојних дрога из члана 246а став 1. Кривичног законика, а пресудом Вишег суда у Чачку К 5/20 од 13.03.2020. године окривљени је оглашен кривим због кривичног дела недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја у саизвршилаштву из члана 348. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика и осуђен на казну затвора у трајању од 3 године, која пресуда је потврђена пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 424/20 од 03.09.2020. године, док је због кривичног дела неовлашћено држање опојних дрога из члана 246а став 1. Кривичног законика, окривљени пресудом Вишег суда у Чачку К 36/18 од 12.12.2019. године, ослобођен од оптужбе, која пресуда је у том делу потврђена пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 69/20 од 13.02.2020. године.

Одредбом члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП је прописано да битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је наступила застарелост кривичног гоњења или је гоњење искључено услед амнестије или помиловања или је ствар већ правноснажно пресуђена или постоје друге околности које трајно искључују кривично гоњење.

Одредбом члана 4. став 1. ЗКП је прописано да нико не може бити гоњен за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођен, или је осуђен, или за које оптужба правноснажно одбијена, или је поступак правноснажно обустављен.

Забрана поновног суђења о истој ствари, односно забрана гоњења и кажњавања за исто дело, која је као основно начело кривичног законодавства Републике Србије садржана у цитираној одредби члана 4. став 1. ЗКП и као неповредиво право на правну сигурност гарантовано Уставом Републике Србије – чланом 34. став 4. и обавезујућим нормама међународног права – чланом 14. став 7. Међународног пакта о грађанским и политичким правима и чланом 4. Протокола 7, уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, подразумева немогућност покретања и вођења казненог поступка против неког лица за дело које произилази из истих чињеница или чињеница које су у суштини исте са онима које су основ оптужбе за казнено дело у ранијем поступку против тог лица који је правноснажно окончан.

Дакле, по оцени Врховног касационог суда, да би начело забране двоструке угрожености – *ne bis in idem*, произвело своје дејство потребно је да се ради о одлукама суда или јавног тужиоца да су те одлуке постале правноснажне, да више не стоји на располагању ниједан редовни правни лек, или је странка исцрпела таква правна средства или је протекао рок у коме су могли бити искоришћени, али да не постоји ни могућност даљег кривичног прогона окривљеног.

С тим у вези, Врховни касациони суд налази, да наредба о обустави истраге јавног тужиоца не представља одлуку о правноснажном одустајању од кривичног гоњења, пре свега имајући у виду фазу кривичног поступка у којој поступа јавни тужилац (члан 296. до члан 312. ЗКП) који сада истрагу наређује, спроводи и одлучује када је она завршена у потпуности, те да и након обуставе истраге, односно завршетка истраге, може поново да покрене ту исту истрагу, без опасности да би на тај начин повредио начело *ne bis in idem*.

У вези са тим, а имајући у виду да суд више не спроводи истрагу, већ јавни тужилац, по оцени Врховног касационог суда, окончање тужилачке истраге обуставом не може представљати пресуђену ствар и бити обухваћено начелом *ne bis in idem*, које појам пресуђене ствари повезује искључиво са одлукама у којима је јавни тужилац коначно одустао од кривичног гоњења и које претежно доноси суд који поступа у предмету, због чега овај суд налази да јавни тужилац након обуставе истраге, јер нема довољно доказа за оптужење, може поново покренути истрагу или подићи оптужницу, будући да га ниједна одредба ЗКП, у томе не ограничава.

У конкретном случају се не ради о правноснажно пресуђеној ствари, па стога вођење кривичног поступка након доношења наредбе о обустави истраге, која наредба не представља одлуку у смислу члана 4. став 1. ЗКП, по налажењу овога суда, не представља повреду начела *ne bis in idem*, због чега се неосновано захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног указује да је доношењем побијаних правноснажних пресуда и у поступку који је претходио њиховом доношењу, учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Врховни касациони суд се није упуштао у оцену навода захтева браниоца окривљеног којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, јер је иста образложена чињенично (члан 440. ЗКП), наводима којима се оспорава постојање саизвршилаштва, у конкретном случају, а с тим у вези, ни у оцену чињеничних навода којима се указује на повреду члана 33. Кривичног законика, коју је као разлог подношења захтева бранилац истакао у поднетом захтеву, будући да погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање односно повреда члана 440. ЗКП, не представља законом дозвољене разлоге за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном и његовом браниоцу, у смислу члана 485. став 4. ЗКП.

Из напред наведених разлога, Врховни касациони суд је, на основу члана 491. став 1. ЗКП, донео одлуку као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник,
Андреа Јаковљевић, с.р.**

**Председник већа-судија,
Радмила Драгичевић Дичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић